

45. REDNA SEJA VLADE

Ljubljana, 14. 3. 2023 - Vlada RS je na 45. redni seji, ki je potekala 13. 4. 2023, med drugim sprejela Uredbo o določitvi cene električne energije, Uredbo o določitvi cene električne energije za mikro, mala in srednja podjetja ter Uredbo o določitvi cen zemeljskega plina iz plinskega sistema. Sprejeta je bila tudi novela Uredbe o karti regionalne pomoči za obdobje 2022–2027 in novela Uredbe o listi blaga in storitev, za katere se uporabljajo ukrepi kontrole cen ter Nacionalni reformni program 2023. Vlada RS je sprejela tudi mnenje o zahtevi Državnega sveta o ponovnem odločanju o spremembah Zakona o tujcih in se opredelila do sklepov Komisije Državnega zbora za nadzor javnih financ glede uspešnosti Slovenije pri črpanju evropskih sredstev. Prav tako pa je bilo sprejeto Poročilo o izvajanju Zakona o dostopu do informacij javnega značaja za leti 2021 in 2022.

Uredba o določitvi cene električne energije

Vlada je junija 2022 določila najvišjo dovoljeno ceno električne energije za gospodinjstva in male poslovne odjemalce.

Cene električne energije na veleprodajnih trgih so v začetku 2023 sicer padle, marca so bile cene na terminskih trgih za pasovno energijo okrog 150 €/MWh. Razlog je v milejši zimi od pričakovane, energija je bila večinoma zakupljena že v letu 2022, povpraševanje v začetku 2023 pa je bilo manjše in posledično tudi cene. V nadaljevanju leta 2023 bo verjetno spet prišlo do naraščanja cen, lahko že po koncu zime, ko se bo začelo polnjenje skladišč zemeljskega plina za naslednjo zimo. Glede na trenutne borzne cene in glede na nabave, ki so se izvajale v letih pred 2023, se lahko oceni, da bi se cene za gospodinjstva, ki so v tem trenutku omejene na okrog 100 €/MWh, dvignile na okrog 200 €/MWh, če vlada ukrepov ne bi podaljšala. Cene za male poslovne odjemalce pa bi se na približno isti nivo, kot za gospodinjstva, dvignila iz sedaj omejenih 125 €/MWh. Analiza je pokazala, da se stanje na trgu ni spremenilo niti se ne nakazuje izboljšanje situacije, na ravni EU niso bili sprejeti ukrepi, ki bi zadostno znižali cene in obstaja potreba, da se odjemalcem, ki jih zajema Uredba, takoj zagotovi stabilne cene za celo leto 2023, še posebno pa je taka stabilnost in predvidljivost pomembna za gospodarstvo.

Vlada RS zato ocenjuje, da je potrebno ukrep omejitve cene električne energije za gospodinjstve in male poslovne odjemalce podaljšati do konca leta 2023. Ali bo potrebno ukrep podaljšati še v leto 2024, pa bo vidno po zakupih energije za leto 2024 in 2025, ki se bodo izvajali v letu 2023.

Uredba podaljšuje obdobje veljavnosti do konca leta, z nespremenjenimi pogoji. Zaradi predvidljivosti oz. znanih pogojev na trgu za odjemalce in dobavitelje, in glede na to,

da je večino zakupa bilo narejenega na letni ravni, je potrebno, da se ukrep podaljša že sedaj.

Uredba o določitvi cene električne energije za mikro, mala in srednja podjetja

Dosedanja uredba je veljala za dobave od 1. januarja 2023 do 30. junija 2023, za pogodbe, ki so bile podpisane od 9. novembra 2021 naprej. Analiza je pokazala, da:

- stanje na trgu ni spremenilo niti se ne nakazuje izboljšanje situacije,
- na ravni EU niso bili sprejeti ukrepi, ki bi zadostno znižali cene,
- obstaja potreba, da se odjemalcem, ki jih zajema Uredba, takoj zagotovi stabilne cene za celo leto 2023, še posebno pa je taka stabilnost in predvidljivost pomembna za gospodarstvo.

Če bodo cene naraščale, bo regulacija dobrodošla, če pa bodo padle, bodo ponudniki sami znižali cene in omejitve cen bo postala odveč. V tem trenutku je zaradi predvidljivosti gospodarskih razmer nedvomno bolje, če se omejitve cen za mala in srednja podjetja podaljša do konca leta 2023. Zato se s predlogom te uredbe določi, da se ukrep obnovi za dodatnih 6 mesecev, tj. do 31. 12. 2023. Ta uredba obdobje veljavnosti podaljšuje do konca leta, z nespremenjenimi pogoji.

Ta uredba nima finančnih posledic za državni proračun. Vsi dobavitelji, ki bodo dobavljali električno energijo na podlagi uredbe bodo upravičeni do nadomestila oziroma drugega ukrepa (kar bo določeno v Uredbi o določitvi nadomestila dobaviteljem električne energije). V Uredbi o določitvi nadomestila dobaviteljem električne energije bo sklic na to uredbo.

Uredba vpliva na gospodarstvo, in sicer gre za pozitiven vpliv na gospodarstvo, saj se razmere na energetskih trgih niso spremenile in zato je potrebna regulacija cen, ki bo zamejila cene električne energije za najbolj ranljivi del gospodarstva.

Uredba o določitvi cen zemeljskega plina iz plinskega sistema

Vlada je julija 2022 sprejela Uredbo o določitvi cen zemeljskega plina iz plinskega sistema, s katero je določila najvišjo drobnoprodajno ceno zemeljskega plina za določene kategorije odjemalcev, s spremembami in dopolnitvami Uredbe pa je krog upravičenih odjemalcev še razširila. Uredba je veljavna do 31. 8. 2023.

Analiza je pokazala, da se stanje na trgu ni spremenilo niti se ne nakazuje izboljšanje situacije, na ravni EU niso bili sprejeti ukrepi, ki bi zadostno znižali cen, obstaja pa tudi potreba, da se odjemalcem, ki jih zajema Uredba, takoj zagotovi stabilne cene za celo leto 2023, še posebno pa je taka stabilnost in predvidljivost pomembna za gospodarstvo

S predlogom nove uredbe se tako določi, da se ukrep obnovi za dodatne 4 mesece, in sicer do 31. 12. 2023. S tem bodo imeli znane pogoje tako odjemalci kot tudi dobavitelji.

Tako se bo ukrep regulacije cen zemeljskega plina poenotil z regulacijo cene električne energije, katere cene bodo ravno tako regulirane za obdobje do konca leta 2023.

Uredba o spremembi in dopolnitvi Uredbe o karti regionalne pomoči za obdobje 2022–2027

Sprememba regionalne karte omogoča povečanje stopnje intenzivnosti pomoči za območja, ki so opredeljena za podporo iz sklada za pravični prehod.

V Sloveniji sta do sredstev sklada za pravični prehod upravičeni dve premogovni regiji:

- zasavska regija,
- savinjsko-šaleška premogovna regija.

Povečanje stopnje intenzivnosti pomoči bo mogoče uveljavljati za naložbe na območju občin savinjsko-šaleške premogovne regije, to so občine Gornji Grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Rečica ob Savinji, Solčava, Šmartno ob Paki, Šoštanj in Velenje, ter zasavske premogovne regije, ki vključuje občine Hrastnik, Litija, Trbovlje in Zagorje ob Savi. Intenzivnost regionalne pomoči za velika podjetja na teh območjih bo lahko znašala do 40 % (prej 30 %), za srednja podjetja do 50% (prej 40%) in za mala podjetja do 60 % (prej 50 %).

Regionalna državna pomoč je ena od dovoljenih vrsta državne pomoči v EU. Namenjena je pospeševanju gospodarskega razvoja prikrajšanih regij v EU in se lahko dodeljuje le na območjih, ki izkazujejo razvojni zaostanek in so določena na karti regionalne pomoči, ki jo potrdi Evropska komisija.

Uredba o dopolnitvi Uredbe o listi blaga in storitev, za katere se uporabljajo ukrepi kontrole cen

Z novelo Uredbe o listi blaga in storitev, za katere se uporabljajo ukrepi kontrole cen se dopolnjuje seznam blaga in storitev, za katere se smejo uporabiti ukrepi kontrole cen, in sicer je bila na seznam dodana storitev dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja.

Zakon o kontroli cen vladi omogoča, da pod določenimi razlogi z uredbo določi ustrezne ukrepe kontrole cen. Vlada z uredbo določi listo blaga, za katero se smejo uporabiti ukrepi kontrole cen zaradi razloga, kadar gre za dejavnosti, v katerih ima posamezno podjetje ali enota, ki samostojno opravlja dejavnost ali nekaj podjetij monopolni ali obvladujoč položaj, pa so te dejavnosti nujne za zadovoljevanje potreb ljudi in organizacij.

Zaradi obveznosti države, da zagotavlja dopolnilno zdravstveno zavarovanje, ki predstavlja javni interes in je del socialne varnosti prebivalcev skladno z Zakonom o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, se je vlada odločila razširiti listo blaga in storitev, za katero se smejo uporabiti ukrepi kontrole cen, in sicer s storitvijo

dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. Dopolnitev liste s storitvijo dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja vladi omogoča sprejem morebitnih ukrepov kontrole cen.

Dopolnilno zdravstveno zavarovanje po svoji vsebini krije razliko med polno vrednostjo storitve, ki je opredeljena v obveznem zdravstvenem zavarovanju in vrednostjo, ki jo plača Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Delež, ki ga plača dopolnilno zdravstveno zavarovanje se giblje med 5 % in 90 % vrednosti zdravstvene storitve. V Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju je dopolnilno zdravstveno zavarovanje opredeljeno kot javni interes RS, ki se izvaja po načelu medgeneracijske vzajemnosti in vzajemnosti med spoloma.

Iz tega izhaja, da to zavarovanje predstavlja tudi del socialne varnosti zavarovanih oseb v obveznem zdravstvenem zavarovanju.

Tveganje dviga cene premije dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja posledično ima lahko precej škodljivih posledic za dostopnost prebivalcev do zdravstvenih storitev in na splošno zdravje populacije. Dvig premije bi lahko pomenil prekinitev sklenjenih zavarovanj s strani določenega dela prebivalcev, predvsem tistih z nižjimi dohodki, saj zanje dvig, na primer za 10 evrov mesečno, pomeni precejšnje povišanje izdatkov.

To bi pomenilo, da te osebe bodisi ne bi več koristile zdravstvenih storitev, kljub izkazani potrebi, in bi bile deležne visokih izdatkov za doplačevanje ob njihovem koriščenju, kar lahko pomeni velike finančne stroške in vodi v finančno stisko.

Poleg navedenega bi se zaradi manjše zavarovanosti populacije s tem zavarovanjem (sedaj ga ima sklenjenega več kot 95 % populacije, ki je zavezana k doplačevanju, vključena je celotna populacija od mladih po končanem šolanju do upokojencev) lahko porušilo ravnovesje medgeneracijske solidarnosti ob prekinitvi zavarovanj s strani mlajše populacije.

Vlada RS pojasnjuje, da imamo na trgu samo tri ponudnike dopolnilnega zdravstveno zavarovanja, zato gre za nepopolno konkurenco, kjer se trije ponudniki med seboj lahko zlahka cenovno uskladijo in si sledijo. Poleg tega obstajajo visoke vstopne ovire na zavarovalni trg, kar ne omogoča razvoja konkurenčnega okolja in obstaja visoko tveganje in možnost kartelnega dogovarjanja.

Zaradi navedenih razlogov se je vlada odločila, da poseže na trg dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja.

Nacionalni reformni program 2023

Nacionalni reformni program 2023 vključuje načrtovane prednostne naloge dela vlade, ključne strukturne ukrepe in ukrepe za doseganje priporočil ter ciljev iz nacionalnih in evropskih strateških dokumentov.

Priprava nacionalnega reformnega programa je del tako imenovanega evropskega semestra – procesa usklajene priprave in poročanja o ukrepih ekonomske in fiskalne politike držav članic, vzpostavljenega na ravni Evropske unije.

Začetek letošnjega evropskega semestra zaznamuje Letni pregled trajnostne rasti 2023, dokument Evropske komisije, v katerem so določene prednostne naloge Evropske unije. Komisija v njem izpostavlja štiri ključne stebre, in sicer vključujočo rast, produktivnost, trajnostno rast in zeleni prehod ter zagotavljanje makroekonomske in fiskalne stabilnosti.

Na tej strukturi je pripravljen tudi letošnji nacionalni reformni program, ki ga je vlada pripravila v sodelovanju s socialnimi partnerji, vsebuje pa načrte ukrepov in investicij na področju sistemov socialnega varstva, zdravstva, javnega sektorja, izobraževanja, spodbujanja produktivnosti in zelenega prehoda.

Ukrepi v nacionalnem reformnem programu so ključni za srednjeročno in dolgoročno stabilnost javnih financ ter odgovarjajo na trenutne izzive. Skladno z Zakonom o fiskalnem pravilu in evropskimi smernicami (ali spremembami) bomo spomladi 2024 predstavili tudi tako imenovano izhodno strategijo, kjer bomo celovito prikazali vse rešitve in jih ovrednotili.

Ministrstvo za finance bo nacionalni reformni program ta teden posredovalo Evropski komisiji. Vzporedno z nacionalnim reformnim programom vlada sicer pripravlja tudi program stabilnosti, v katerem bo opredelila večletni makroekonomski in fiskalni okvir, Evropski komisiji pa ga mora poslati do konca aprila.

Mnenje o zahtevi Državnega sveta o ponovnem odločanju o spremembah Zakona o tujcih

Vlada RS glede navedb o nekonsistentnosti novega koncepta odločanja o zamenjavi delovnega mesta, delodajalca ter zaposlitvi pri dveh ali več delodajalcih, s katerim se ukinja obveznost izdaje odločbe upravne enote ob pozitivni odločitvi Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje (ZRSZ), pojasnjuje, da se je z uvedbo enotnega postopka izdaje dovoljenja za prebivanje in delo, ki tujcu omogoča, da vstopi, prebiva in dela v Sloveniji, uveljavilo načelo vse na enem mestu, po katerem tujec ali njegov delodajalec vložita enotno vlogo za izdajo enotnega dovoljenja (za prebivanje in delo) na enem mestu, torej pri upravni enoti ali pri pristojnem diplomatskem predstavništvu oziroma konzulatu Slovenije v tujini.

S predlagano spremembo se želi izogniti formalizaciji soglasja ZRSZ o zamenjavi delovnega mesta pri istem delodajalcu, zamenjavi delodajalca ali zaposlitvi pri dveh ali več dodajalcih. Ta je po mnenju predlagatelja nepotrebna, saj predstavlja administrativno breme upravnim enotam, za stranke pa pomeni daljše čakanje na

odločitev, kar jih spravlja v negotov položaj in v določenih primerih celo povzroča škodo. S predlagano spremembo bi se tako izognili takim položajem, saj je v praksi povprečni čas odločanja na ZRSZ mnogo krajši kot na upravnih enotah. Poleg navedenega bi se upravne enote razbremenile dela, ki je v trenutno veljavni ureditvi le formalne narave in nima narave vsebinske presoje.

Obveznost periodičnega preverjanja izpolnjevanja pogoja zadostnih sredstev za preživljanje vsakih šest mesecev po izdaji dovoljenja se odpravlja z namenom razbremenitve upravnih enot in odprave administrativnih ovir. Ne glede na črtanje obveznosti periodičnega preverjanja pa vlada pojasnjuje, da mora upravna enota v vsakem primeru, ko ugotovi, da tujec ne izpolnjuje več pogoja zadostnih sredstev za preživljanje, uvesti postopek razveljavitve dovoljenja za prebivanje, izpolnjevanje pogoja pa se preverja tudi ob podaljšanju dovoljenja za začasno prebivanje, ki se izda najdlje za eno oziroma v posebnih primerih največ za dve leti.

Pogoj znanja slovenskega jezika za podaljšanje dovoljenja za začasno prebivanje zaradi združitve družine in za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje je bil vnesen v Zakon o tujcih z novelo iz leta 2021. Nujna novela pogoj ohranja, začetek njegove uporabe pa zamika za 18 mesecev z namenom, da se vzpostavi pogoje, da bodo lahko vsi tujci obiskovali tečaje slovenščine in spoznavanja slovenske družbe, za kar bo vlada v šestih mesecih sprejela integracijsko strategijo. Ob tem vlada pojasnjuje, da integracijski programi že zdaj obstajajo in se tudi izvajajo.

V šestih mesecih po sprejemu nujne novele ZTuj-2G se uvaja nov pogoj glede podaljševanja dovoljenja za začasno prebivanje za družinske člane, in sicer bodo morali po tem času in do začetka uporabe pogoja izpita ob vlogi za podaljšanje priložiti potrdilo o udeležbi v programu učenja slovenskega jezika in spoznavanja slovenske družbe na vstopni ravni. Z ZTuj-2G se spreminja tudi način imenovanja oziroma podaje pooblastila za izvajanje izpitov iz slovenskega jezika na vstopni in osnovni ravni, in sicer se daje možnost vsem izvajalcem, ki izvajajo javno veljavni program izobraževanja slovenščina kot drugi tuj jezik.

V primeru odložitve uveljavitve nujne novele Zakona o tujcih bi se začele uporabljati tudi določbe spremenjenega 106. člena ZTuj-2, ki določajo spremenjen način financiranja programov učenja slovenskega jezika in ožji krog upravičencev do teh tečajev. Če bi 27. aprila 2023 stopile v veljavo določbe spremenjenega 106. člena ZTuj-2, bi se integracija tujcev v bistveni meri omejila zgolj na tujce, ki pogoj znanja slovenskega jezika potrebujejo za podaljšanje dovoljenja za začasno prebivanje oziroma za pridobitev dovoljenja za stalno prebivanje, saj bi se le tem tujcev sofinancirala udeležba v tečajih v višini 50 odstotkov cene programa. Ta rešitev bi destimulativno vplivala na vse ostale tujce, državljane tretjih držav, ki v Sloveniji prebivajo na podlagi dovoljenja za prebivanje, ki pa ni izdano zaradi združitve družine, oziroma na tiste tujce, ki ne zapošajo za pridobitev dovoljenja za stalno prebivanje. Ti

bi si morali udeležbo na teh tečajih, če bi se jih želeli udeležiti, v celoti finančno kriti sami.

Glede očitka o kršitvi načela enakosti iz 14. člena Ustave vlada pojasnjuje, da je treba pri oceni diskriminatornosti upoštevati dejstvo, da Direktiva o pravici do združitve družine (ki velja za družinske člane državljanov tretjih držav) omogoča, da države članice od državljanov tretjih držav (družinskih članov) zahtevajo izpolnitev meril za integracijo v skladu z nacionalnim pravom (npr. pogoj znanja slovenskega jezika), medtem ko Direktiva o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic (ki velja za družinske člane državljanov EU in družinske člane državljanov držav članic Evropskega gospodarskega prostora) uvedbe integracijskih pogojev za izdajo dovoljenja za prebivanje družinskemu članu ne omogoča. V tej luči so očitki o diskriminatornosti predlagane določbe po mnenje vlade neutemeljeni.

Vlada RS zato Državnemu zboru RS predlaga, da ob ponovnem odločanju Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih podpre.

Uspešnost Slovenije pri črpanju evropskih sredstev

Vlada RS se je opredelila do sklepov Komisije Državnega zbora za nadzor javnih financ glede uspešnosti Slovenije pri črpanju evropskih sredstev. Vlada RS poudarja, da je Slovenija glede črpanja kohezijskih sredstev nad povprečjem Evropske unije.

Vlada RS v odzivu na sklepe Komisije za nadzor javnih financ za področje izvajanja evropske kohezijske politike 2014–2020 pojasnjuje, da je cilj države 100 % koriščenje dodeljenih kohezijskih sredstev. Po podatkih Evropske komisije pa je Slovenija med 15 državami članicami, ki so upravičene do koriščenja sredstev Kohezijskega sklada, na 7. mestu po višini prejetih plačil posamezni državi članici, kar je nad povprečjem Evropske unije.

Vlada RS glede transparentnosti izvajanja Načrta za okrevanje in odpornost pojasnjuje, da je za ta namen vzpostavljena tudi spletna stran, preko katere je javnost redno obveščena o izvajanju načrta. Na spletnem mestu so med drugim objavljene tudi informacije o finančnem izvajanju ter doseganju mejnikov in ciljev na načrtovanih ukrepih. Vlada RS je komisiji posredovala tudi preglednico ukrepov z mejniki in cilji, pri katerih ministrstva beležijo časovna odstopanja oziroma so predmet vladnih izhodišč za pripravo predloga prilagoditve načrta zaradi naslavljanja nižje alokacije nepovratnih sredstev Mehanizma za okrevanje in odpornost.

Poročilo o izvajanju Zakona o dostopu do informacij javnega značaja za leti 2021 in 2022

Vlada RS vsaki dve leti sprejme skupno dvoletno poročilo o izvajanju Zakona o dostopu do informacij javnega značaja na podlagi statističnih podatkov o postopkih, ki jih

sporočijo državni organi in organi lokalnih skupnosti. Poročilo se nato pošlje v seznanitev Državnemu zboru RS.

V letu 2021 so državni organi in organi lokalnih skupnosti rešili skupno 6432 zahtev za dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja, v letu 2022 pa je bilo rešenih skupno 5734 zahtev. Več kot dve tretjini zahtev so reševali državni organi, slabo tretjino pa organi lokalnih skupnosti. V večini primerov gre za zahteve za dostop do informacij javnega značaja, med tem ko je zahtev za ponovno uporabo v zadnjih letih vedno manj, kar pripisujemo proaktivnejši objavi odprtih podatkov na nacionalnem portalu oprtih podatkov Slovenije – portalu OPSI. Tam so podatki na voljo v prosto uporabo brez registracije ali postopka. Prav tako so podatki objavljeni in na voljo tudi na drugih portalih in spletnih straneh državnih organov in organov lokalnih skupnosti.

Večina zahtev za dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja je bila ugodno rešena, to pomeni, da so prosilci zahtevane informacije prejeli v celoti (v letu 2021 je bilo takšnih 59 odstotkov, v letu 2022 pa 58,4 odstotka), sledijo delno ugodene zahteve, nato pa zahteve, ki so bile v celoti zavrnjene, zavržene, odstopljene ali pa so še v reševanju. Najpogostejši razlog za delno zavrnitev zahteve za dostop do informacij javnega značaja je bil, tako kot v preteklih obdobjih, da je šlo za osebni podatek. Najpogostejši razlog za popolno zavrnitev zahteve pa dejstvo, da organ z zahtevano informacijo ni razpolagal.

Informacijski pooblaščenec je v letu 2021 izdal 262 odločb, ki se nanašajo na pritožbe zoper odločitve državnih organov in organov lokalnih skupnosti v zvezi z dostopom in ponovno uporabo informacij javnega značaja, v letu 2022 pa 259 odločb. Tako kot v prejšnjih letih, je pritožbe prosilcev v večini primerov zavrnil, in sicer v letu 2021 v 164 primerih, v letu 2022 pa v 141 primerih.

* * *